

Krajský soud v Ostravě
Havlíčkovo nábřeží 1835/34
72881 Ostrava

Žalobce: [REDACTED]

Zastoupený: Mgr. Maroš Matiaško, nar. 30. 11. 1983, číslo OP: SP 556139
Adresa pro doručování: Burešova 6, 602 00 Brno

Žalovaný: Psychiatrická léčebna, Olomoucká ulice č. 173, 785 17 Šternberk, státní příspěvková organizace zřízená Ministerstvem zdravotnictví ČR.

**ŽALOBA NA OCHRANU OSOBNOSTI PROTI ZÁSAHŮM
ZPŮSOBENÝM PODMÍNKAMI POBYTU A LÉČBY V
PSYCHIATRICKÉ LÉČBNĚ ŠTERNBERK**

Dvojmo

Žalobce podává podle § 13 zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník žalobu na ochranu osobnosti ve věci zásahů do jeho osobnostních práv, které byly způsobeny podmínkami pobytu a léčby v psychiatrické léčebně Šternberk.

SHRNUTÍ PŘÍPADU

1. Žalobce trpí Wilsonovou nemocí, která propukla v roce 1999, v jeho 28 letech. Wilsonova nemoc zásadně ovlivnila fyzickou i psychickou stránku osobnosti žalobce. Toto životně nebezpečné onemocnění spočívá v poruše metabolismu mědi a usazováním mědi v orgánech člověka. Měď se usazuje i v mozku nemocného, způsobuje řadu nespecifických příznaků jako je snížení inteligence, změny osobnosti, poruchy polykání, řeči, poruchy hybnosti, křeče aj.
2. V roce 2002 se žalobce dopustil jednání naplňujícího znaky skutkové podstaty trestného činu pohlavního zneužívání dle § 242 odst. 1 tr.z. Z důvodu toho, že u žalobce byla vymizelá ovládací (volní) složka jednání v důsledku jeho duševní poruchy, bylo trestné stíhání pro jeho nepřičetnost zastaveno. Okresním soudem v Olomouci mu bylo uložena dne ochranné opatření v podobě ústavního ochranného sexuologického léčení v Psychiatrické léčebně (dále jenom „PL“) ve Šternberku. Subjektivně se po tomto pobytu v léčebně jeho sebekontrola zhoršila. Při léčení mu byly podávány pouze antiandrogeny, bez psychoterapie.
3. Po změně formy léčení na ambulantní a propuštění, se žalobce dopustil opakovaně sexuálně motivované trestné činnosti. Ochranná sexuologická léčba ústavní byla opakovaně proměněna na ambulantní formu. Před ústavním léčením v PL Šternberk se žalobce podrobil léčení v Psychiatrické léčebně Bohnice. V té době navázal kontakt s MUDr. [REDAKCE], který ho seznámil s možností podpoření léčení pomocí psychoterapie. V Bohnicích probíhala skupinová psychoterapie, ale pro těžkou poruchu řeči nebyla pro žalobce plně využitelná. Jeho přítelkyně [REDAKCE] mu zprostředkovala kontakt na psychoterapeutku paní [REDAKCE], s níž začal spolupracovat.
4. Důsledkem Wilsonovy nemoci se žalobce pohybuje jenom ztěžka, komplikovaně komunikuje a jeho pohyby jsou nekoordinované, trpí silnými bolestmi zad, projevíla se u něj porucha osobnosti. Jeho zdravotní stav je velmi špatný, dle kategorizace závislosti na pomoci jiné fyzické osoby podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách - § 8, byl stěžovatel zařazen do III. stupně závislosti (těžká závislost).
5. V listopadu 2007 byla žalobci opětovně přeměněna ambulantní forma ochranného léčení na ústavní. Její výkon byl rozhodnutím Okresního soudu v Olomouci nařízen v PL Šternberk. Od listopadu 2007 do začátku září 2008 byl žalobce hospitalizován na oddělení 15A a oddělení 3B v PL Šternberk. U žalobce se různé diagnózy, podle nejaktuálnějšího vyšetření byla u něj diagnostikována náhražková hebefilie, která se projevíla v důsledku Wilsonovy nemoci (příloha č. 1).
6. Žalobce tvrdí, že nuceným pobytem v PL Šternberk bylo nezákonně zasaženo do jeho důstojnosti. Podmínky pobytu a léčby, kterým byl žalobce ve své komplexnosti v PL Šternberk, vystaven se zakládají dle jeho názoru na mučení, špatné nebo ponižující zacházení a jako takové neproporcionálně zasahují jeho důstojnost.
7. Dne 16. května 2008 usnesením Okresního soudu v Olomouci sp.zn. 5 Nt 111/2008 byla ústavní forma ochranného léčení přeměněna na ochranné sexuologické léčení ambulantní.

I. POPIS ROZHODUJÍCÍCH SKUTEČNOSTÍ

V roce 1999 propukla u žalobce Wilsonova nemoc. V důsledku této nemoci došlo mimo jiné i k poškození nervové soustavy, která způsobila poruchu osobnosti, a vyskytla se náhražková forma hebefilie. Za své hebefilní jednání byl opakovaně trestně stíhán, vždy bylo trestní stíhání zastaveno v důsledku nepřičetnosti pachatele v době spáchaní trestné činu. U žalobce byla vymizelá složka ovládací (tj. složka volní).

Žalobce trpí Wilsonovou nemocí. Dle desáté revize mezinárodní klasifikace nemocí (MKN-10) nese Wilsonova nemoc označení E830 a se jedná o poruchu metabolismu mědi. Nemoc způsobuje, že měď se hromadí v tkáních člověka. To se projevuje neurologickými nebo psychiatrickými symptomy a poruchou jater.¹

Ze závěrů dalšího odborného posouzení ze dne **23. června 2005** vypracovaného prof. MUDr. Rabochem, Doc. Mudr. Hynkem a PhDr. Pavlátem vyplývá, že Wilsonovou nemocí trpěla babička žalobce, před nemocí měl několik normálních heterosexuálních známostí. Znalci diagnostikovali kromě Wilsonovy nemoci i přítomnost sexuální deviace – pedofilie zaměřené na nedospělé dívky a chlapce. Pedofilii dle jejich názoru musel trpět již před propuknutím Wilsonovy nemoci. Tento závěr žalobce odmítá, před nemocí měl běžné známosti. Ze závěrů soudně znaleckého posudku vypracovaného MUDr. Procházkou, CSc. dne **26. června 2006** vyplývá, že žalobce trpí sexuální deviací typu pedofilie až hebefilie. V době vyšetření nebyla diagnostikována duševní choroba v pravém slova smyslu. Znalec zjistil organicky podmíněnou poruchu osobnosti. Inteligence a mestická funkce jsou relativně málo poškozeny, výrazněji je to v motorice a povahových rysech. Podle znaleckého posudku prim. MUDr. Miroslava Koupila ze dne **30. července 2008** trpí žalobce od svých 28 let organickým psychosyndromem při Wilsonově nemoci. Jedná se o něj o náhražkové hebefilní jednání při uvedené invalidisující neurologické chorobě.

Žalobce trpí těžkým onemocněním, Wilsonovou nemocí, která zásadně ovlivňuje jeho somatické a psychické zdraví. Podle znalce prim. MUDr. Miroslava Kroupila vyplývá, že žalobce trpí extrapyramidovými hyperkinesemi a levostrannou paresou hrudního koše. Řeč, chůze i ostatní volní pohyby jsou narušeny.

Žalobce byl v roce 2002 poprvé hospitalizován na základě usnesení Okresního soudu v Šumperku, kterým byla nařízena ochranná sexuologická léčba v PL Šternberk. Dva měsíce byl ve vyšetřovací vazbě a pak sedm měsíců v PL. Podle vyjádření znalce z oboru psychiatrie MUDr. Miroslava Koupila, bylo léčení kontraproduktivní (s. 10 znaleckého posudku ze dne 30.8. 2008).

Podruhé byl žalobce hospitalizován v PL Praha 8 – Bohnice, a to na základě rozhodnutí Obvodního soudu v Praze. Opětovně se jednalo o ochrannou sexuologickou léčbu. V PL Bohnice byl žalobce hospitalizován 13 měsíců. Znovu byl medikován antinadrogeny. Během léčení byly prováděny kontroly jejich působení a zkoušeny různé preparáty i dávkování, protože podle vyjádření ošetřujícího lékaře jeho reakce na ně nebyly úplně typické. Žalobce trpěl strachem z dalšího narušení zdraví.

¹ Pro bližší informace srov. stránku mezinárodní asociace Wilsonovy nemoci: <http://www.wilsonsdisease.org/>, nebo popis nemoci dostupný na stránkách Wikipedie: http://en.wikipedia.org/wiki/Wilson's_disease#cite_note-Ala-0

V listopadu 2007 byla žalobci opětovně přeměněna ambulantní forma ochranného léčení na ústavní. Její výkon byl rozhodnutím Okresního soudu v Olomouci nařízen v PL Šternberk. Od listopadu 2007 do začátku září 2008 byl žalobce hospitalizován na oddělení 15A a oddělení 3B v PL Šternberk. V PL Šternberk byl medikován antiadrogenem proverbs (tzv. chemická kastrace). Místo vysvětlení způsobu léčení mu byla opakovaně v PL Šternberk nabídnuta chirurgická kastrace, s příslibem propuštění.

II. ZÁSAH DO DŮSTOJNOSTI ŽALOBCE

Žalobce tvrdí, že pobyt v PL Šternberk a podmínky jeho léčby nepřiměřeně zasáhly do jeho soukromého života a založily mučení nebo nelidské či ponižující zacházení. Žalobce se zejména domnívá, že podmínky pobytu a léčby v PL Šternberk neobstojí v testu přiměřenosti zásahů do soukromého života a zároveň ve svém souhrnu zakládají mučení nebo nelidské či ponižující zacházení.

Žalobce, který je těžce zdravotně postižený čelil v PL Šternberk zacházení, které je dle jeho názoru v rozporu s požadavky na humánní zacházení s pacienty. Tento jeho pobyt byl ovlivněn nevyhovujícím vnitřním řádem a praktikami, které se přiči etickým lékařským postupům a potřebám moderní psychiatrie.

a) Žalobce nemohl ležet ve své posteli v průběhu dne

Na oddělení 15A, kde žalobce strávil větší část svého pobytu v PL Šternberk platí režim, že pacienti nemůžou přes den používat postele. Mohou jenom sedět na židlích, nebo ležet na zemi. Každý pacient je povinen opustit svou postel před snídaní. Budíček je v 6 hodin ráno. Postel, kterou žalobce dostal přidělenou, měla proleženou drátěnku, takže spaní na ní zhoršovalo problémy s páteří a bolesti zad. Na jeho opakovanou žádost o tvrdé lůžko nikdo nereagoval. Po snídani probíhá společný nebo individuální program, který se zejména odehrává v jídelně, která funguje i jako společenská místnost. Pacient může používat své lůžko přes den jenom se souhlasem zdravotnických pracovníků.

Tomuto režimu se musel přizpůsobit i žalobce. Bylo mu řečeno, že pokud by měl jiný režim, bylo by to nefér vůči ostatním pacientům. Vzhledem ke svému postižení potřeboval v průběhu dne ležet, případně se pohybovat s podporou. Namísto toho byl nucen každý den opustit svou postel a sedět na židli, případně ležet na zemi. Kvůli Wilsonově nemoci má žalobce poškozené záda a sezení mu způsobuje bolest. Proto mnohokrát ležel na zemi oddělení 15A, a to i v zimě. Několikrát z toho, že byl ve špatné poloze, dostal velice silné křeče, kdy mu musel pomoci zdravotnický personál. Žalobci nebylo umožněno ležet v posteli v době, kterou by si zvolil, kdy by cítil nevolnost. Tato praxe je v České republice rozšířená, zejména uzavřená oddělení vypadají tak, že pacienti bezcílně krouží po chodbách nebo sedí, či spí na zemi nebo v křeslech různých místností. Obecně praxi uzamykání pokojů kritizuje Veřejný ochránce práv ve své zprávě z návštěv psychiatrických léčeben² a v bodě 124 doporučuje: „Doporučuje se upustit od celodenního uzamykání pokojů a zpřístupnění ložnic pacientům i během dne.“

b) Žalobce neměl vlastní skříňku pro své osobní věci

² Zpráva je dostupná na adrese:

<http://www.ochrance.cz/dokumenty/dokument.php?back=/cinnost/ochrana.php&doc=1341>

Na oddělení 15A neměl žalobce vlastní skříňku, a tak jako jiní pacienti, si své věci nosil sebou v igelitových taškách. Když mu bylo špatně a musel si lehnout na zem, tak zaspával na svých věcech, protože na oddělení byly běžné krádeže. Každý pacient by měl mít možnost uložit si své cennosti na specifické místo, a měl by mít vyčleněnou skříňku pro osobní věci, kde by se k nim nemohly dostat jiní pacienti. Možnost uložit si své osobní věci do vlastní skříňky je důležitým aspektem práva na soukromý život člověka. Žalobce na tomto místě by rád zdůraznil, že svět psychiatrického pacienta na uzavřeném oddělení se zúží na jedno oddělení v PL, kde vládne nepřehledná šedá zóna interních předpisů a nařízení, které nejsou pacientům běžně dostupné a o všech věcech rozhoduje ošetřující lékař. Moc lékaře nad člověkem s postižením je ohromující. V těchto institucích, kde je omezována osobní svoboda člověka, dochází k nucené medikaci a nejsou zákonem stanoveny pevně práva a povinnosti pacientů a lékařů, je velice důležitý alespoň minimální osobní prostor, alespoň minimální zážitek svobody. V PL Šternberk takový osobní prostor žalobce postrádal. V bodě 108 zprávy Veřejný ochránce práv doporučuje: „zajistit možnost používání uzamykatelné skříňky každému pacientovi“.

c) Žalobce se musel sprchovat společně s jinými spolupacienty a za přítomnosti zdravotní sestry

Na oddělení 15A se musel žalobce sprchovat společně s ostatními pacienty, za přítomnosti zdravotnického personálu, zejména zdravotní sestry. Vzhledem ke svému postižení se stěžovatel cítil trapně a velice nepohodlně. Tuto praxi kritizuje i Veřejný ochránce práv v bodě 111 své zprávy: *Možnost individuálního sprchování by měla být dána nezávisle na žádosti s tím, že by dohled neměl být provázen plošně, ale pouze v odůvodněných případech. I tehdy je potřeba respektovat jistou míru intimity a nevystavovat pacienta vizuální kontrole ve větší míře, než je nezbytné, s tím, že by kontrolu pokud možno měla provádět osoba stejného pohlaví.*

d) Žalobce neměl možnost pobývat pravidelně mimo uzavřené oddělení

V důsledku Wilsonovy nemoci je žalobcova schopnost pohybu značně ztížená (III. stupeň závislosti na pomoci jiných), ale je schopen pohybu s podporou a částečně i samostatného pohybu. Žalobci nebylo umožněno používat invalidní tříkolku, a to navzdory tomu, že areál PL Šternberk umožňuje takový pohyb (chodníky jsou zrenovované, bez výmolů a bariér). Personál odmítal brát stěžovatele na procházky, protože z důvodu fyzického postižení se tempem nemohl vyrovnat pacientům bez postižení. Žalobce upozorňuje na závažný fakt, v případě, že se mu zhoršil zdravotní stav, mu byl namísto nabídnutí specifické podpory odebrán volný režim. To se událo za celý pobyt min. 4x. V podstatě byl potrestán za to, že se jeho zdravotní stav (fyzická stránka) dočasně zhoršil. Veřejný ochránce práv ve své zprávě, bod 125, zdůraznil: „pacienti (i gerontopsychiatři) měli mít možnost pobývat mimo oddělení na čerstvém vzduchu pravidelně. Přesto, že je to pro vedení léčeben velký problém, domnívám se, že by měl být standard v tomto ohledu zvýšen. Nelze považovat za dobrou péči takové zacházení, kdy pacientovi není umožněno po dobu několika týdnů či měsíců pobývat na čerstvém vzduchu.“

e) Žalobce nedosáhl na psychoterapii v PL Šternberk

Podle znaleckých posudků by měla léčba žalobce spočívat v kombinaci psycho-, socio- a farmakoterapie. V psychiatrické léčebně Šternberk žalobce nedosáhl na psychoterapii i když o

ní žádal. Konkrétně žádal MUDr. Dojčára, který ho odkázal na psychologa Dr. Věžníka. S doktorem Věžníkem měl žalobce možnost mluvit za prvních šest měsíců čtyřikrát, a to vždy ani ne půl hodiny. Nedošlo k navázání žádného kontaktu. Žalobci bylo umožněno dojíždět na psychoterapii do Jeseníku, ale ne vždy. Na psychoterapii stěžovatele vozila jeho matka na vlastní náklady. Rovněž vycházky po areálu zajišťovala jeho matka, protože bez podpory nebyl schopen chodit. Bez její pravidelné podpory by se dostal pouze do malé uzavřené zahrádky, kde mohl pouze sedět na lavičce.

f) Na žalobce byl vyvíjen psychický nátlak v otázce chemické a chirurgické kastrace

Na žalobce byl vyvíjen nátlak v otázce chemické a posléze chirurgické kastrace. Za dobrovolné podrobení se kastraci mu byly nabídnuty různé výhody, jako např. volný režim. Depotní léčbě antiandrogenem proverou se podvolil, i když s ní zásadně nesouhlasil. Svůj nesouhlas opakovaně projevil. Důsledkem léčby proverou bylo dočasné vymizení schopnosti sexuálně se uspokojit, avšak nevymizely sexuální představy žalobce. Ten má přítelkyni, která za ním pravidelně dojížděla, ošetřující lékaři o ní věděli. Navzdory tomu vyvíjeli na stěžovatele nátlak, aby se podrobil chirurgické kastraci. Na tyto pochybení upozornil žalobce opakovaně v řadě svých stížností, písemných i ústních. Tyto zůstaly nevyřízené.

Na problém tzv. chemické a chirurgické kastrace upozornil ve své zprávě i Evropský výbor pro zabránění mučení a nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestání (CPT)³. CPT zdůrazňuje, že léčba antiandrogeny by měla být vždy založena na důkladném individuálním psychiatrickém a lékařském posouzení a že tyto léky by měly být podávány čistě dobrovolně. Stejně jako před zahájením jakékoli léčby by měl být pacient plně informován o všech potenciálních účincích a vedlejších účincích a měl by být schopen kdykoli svůj souhlas odvolat a léčbu přerušit. Dále by mělo být podávání antiandrogenů kombinováno s psychoterapií a jinými formami poradenství, aby bylo dáno sníženo riziko recidivy. Léčba antiandrogeny by také neměla být obecnou podmínkou pro propuštění sexuálních delikventů, nýbrž by měla být podávána vybraným jedincům na základě individuálního posouzení. CPT doporučuje, aby podávání antiandrogenů pacientům v ochranném léčení bylo přezkoumáno ve světle výše uvedených připomínek (bod 25).

Podle Ministerstva zdravotnictví Psychiatrická léčebna Šternberk nemá vytvořeny podmínky pro výkon soudem nařízených ochranných léčeb sexuologických v ústavní formě. Nemá samostatné oddělení pro sexuologické léčby, nemá kvalifikované lékaře s atestací v oboru sexuologie, nemá zavedenou režimovou léčbu, která je v případě sexuálních deviantů a delikventů základní k vytvoření náhledu (Příloha č. 4).

Návrhy důkazů: Výslech matky žalobce
Listinné důkazy dle příloh

III. PONIŽUJÍCÍ A NELIDSKÉ ZACHÁZENÍ

Žalobce se domnívá, že výše uvedené okolnosti zakládají ve svém souhrnu ponižující a nelidské zacházení v PL Šternberk. ESLP zdůrazňuje, že špatné zacházení musí dosáhnout

³ Srovnej správu CPT o návštěvě České republiky ve dnech 25. března až 2. dubna 2008, zpráva je ze dne 4. února 2009, dostupné na adrese: <http://www.cpt.coe.int/EN/states/cze.html>.

určitého minimálního stupně závažnosti, aby se na něj vztahovala garance čl. 3 Úmluvy. Posouzení tohoto minimálního stupně závažnosti je relativní. Závisí na všech okolnostech případu, jako je a) délka zacházení; b) fyzické a psychické dopady a v některých případech c) pohlaví, d) věk a e) zdravotní stav oběti.⁴

Otázku porušení čl. 3 Úmluvy člověka s postižením zbaveného osobní svobody řešil ESLP např. ve věci *Price proti Spojenému království*⁵. V tomto případě řešil soud stížnost na porušení čl. 3 Úmluvy paní, která byla připoutána na invalidní vozík a musela přenocovat v cele policejní stanice města Lincoln, která nebyla nijak uzpůsobena pro osoby s postižením. V této cele měla k dispozici dřevěnou postel a matraci. Byla nucena přespat ve svém kolečkovém křesle, protože postel byla příliš tvrdá a byla by jí způsobila bolest kyčlí; nouzové tlačítka a spínač na světlo byl mimo její dosah a nemohla použít toaletu, která byla umístěna výš než její křeslo a proto nedostupná. Opakovaně se stěžovala na zimu.⁶ ESLP uvedl, že zbavení osobní svobody člověka s těžkým postižením v podmínkách, kde je nebezpečně zima, riskuje rozvíjející se bolesti protože postel je příliš tvrdá nebo nedosažitelná a nemůže si dojít na toaletu nebo se nemůže umýt bez větších obtíží, zakládá ponižující zacházení, které je v rozporu s čl. 3 Úmluvy.⁷

ESLP ve věci *Price* konstatoval porušení čl. 3 v případě jedné prožité noci ve výše uvedených podmínkách. Žalobce má za to, že podmínky, kterým byl vystaven v PL Šternberk jsou obdobně závažné, ale jejich intenzita byla mnohem větší, protože trvaly delší dobu a žalobce byl ve velmi nejisté pozici, protože ochranné léčení v ústavní formě bylo uloženo na časově neomezenou dobu, tj. teoreticky mohl být vystaven těmito podmínkám dokonce života.

Žalobce zdůrazňuje, že skutečnost že lékařské autority neměly v úmyslu pokořit jeho lidskou důstojnost neznamená automaticky, že nedošlo k ponižujícímu nebo nelidskému zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy.⁸ ESLP ve věci *Peers proti Řecku* kritizoval právě tu skutečnost, že kompetentní autority neučinily žádný krok k tomu, aby zlepšily objektivně nepřijatelné podmínky detence stěžovatele. Podle názoru soudu, toto nekonání naznačuje nedostatek respektu k stěžovateli.⁹ To lze doložit i v případě žalobce, který se opakovaně snažil stížnostmi upozornit na svou situaci, na to že mu léčebný režim nevyhovuje (příloha č. 3).

IV. NÁVRH NA VYDÁNÍ ROZHODNUTÍ

Na základě výše uvedené argumentace navrhuje žalobce, aby krajský soud vydal tento rozsudek:

1) Žalovaný je povinen zaslat žalobci do tří dnů od právní moci rozsudku dopis v následujícím znění:

„Vážený pane ██████████“

⁴ *Peers proti Řecku*, rozhodnutí ze dne 19. duben 2001, stížnost č. 28524/95, odst. 67.

⁵ *Price proti Spojenému království*, rozhodnutí ze dne 10. července 2001, stížnost č. 33394/96.

⁶ *Price proti Spojenému království*, odst. 8 – 9.

⁷ *Price proti Spojenému království*, odst. 30.

⁸ Srov. *Peers proti Řecku*, rozhodnutí ze dne 19. duben 2001, stížnost č. 28524/95, odst. 74.

⁹ *Peers proti Řecku*, odst. 75

Podmínkami pobytu a léčby v Psychiatrické léčebně Šternberk, kde jste byl hospitalizován bylo zasázeno do Vašich osobnostních práv a byla snížena Vaše důstojnost. Za tyto zásahy do Vašeho práva na ochranu osobnosti se Vám tímto omlouváme“

2) Žalovaný je povinen zaplatit žalobci do tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nemajetkové újmy ve výši 500.000,- Kč.

V.
NÁVRH NA OSVOBOZENÍ OD SOUDNÍCH POPLATKŮ

Žalobce pobírá plný invalidní důchod a jeho finanční situace není příznivá, žádá proto na základě ustanovení § 138 o. s. ř. o osvobození od soudních poplatků.

V Brně dne 22. prosince 2009

v.z. Mgr. Maroš Matiaško

Seznam příloh

- 1) Kopie znaleckého posudku doc. MUDr. Karla Hynka CSc., ze dne 21. října 2009
- 2) Dopis matky žalobce primáři a řediteli MUDr. Havlíkovi ze dne 5. března 2008
- 3) Stížnost žalobce primáři MUDr. Havlíkovi ze dne 20. července 2008
- 4) Odpověď Ministerstva zdravotnictví na stížnost žalobce na podmínky pobytu a léčby v PL Šternberk ze dne 4. srpna 2009
- 5) Část denníku žalobce
- 6) Plná moc ze dne 11. prosince 2009